

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 28 stycznia 1959 r.

Nr 9

TRESC:
Poz.:

ZARZĄDZENIE

34 — Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 5 stycznia 1959 r. w sprawie zatrudniania młodocianych w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy 53

34

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 5 stycznia 1959 r.

w sprawie zatrudniania młodocianych w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy.

Na podstawie § 29 ust. 2 uchwały nr 364 Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (Monitor Polski Nr 78, poz. 453) w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, Ministrem Oświaty oraz Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych zarządza się, co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1. Przepisy zarządzenia obowiązują w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowanych i dotyczą pracowników młodocianych oraz przedsiębiorstw zatrudniających takich pracowników.

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa zatrudniające młodocianych w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy albo w celu odbycia wstępnego stażu pracy po ukończeniu nauki zawodu lub po ukończeniu przyuczenia do określonej pracy są obowiązane zapewnić:

- 1) ochronę, bezpieczeństwo i higienę pracy zgodnie z przepisami dotyczącymi zatrudniania młodocianych,
- 2) zgodność przebiegu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i wstępnego stażu pracy z ustalonym programem.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo nie przestrzega przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226), zwanej dalej „ustawą”, lub przepisów o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy, inspektor pracy nakazuje w trybie nadzoru przewidzianego w art. 24 ustawy usunięcie stwierdzonych braków, a w razie niemożliwości ich usunięcia — zmianę rodzaju zatrudnienia młodocianego w sposób zgodny z przepisami ustawodawstwa pracy.

3. Władza szkolna w razie stwierdzenia, że przedsiębiorstwo nie spełnia warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zwraca uwagę kierownictwa przedsiębiorstwa na stwierdzone uchybienia, określając jednocześnie termin ich usunięcia oraz powiadamiając o stwierdzonych uchybieniach i terminie ich usunięcia właściwą jednostkę nadrzędną.

4. Jeżeli mimo zastosowania środków przewidzianych w ust. 2 lub 3 przedsiębiorstwo nie usuwa braków i uchybień albo gdy zachodzi niemożliwość ich usunięcia — dyrektor właściwej jednostki nadrzędnej, na wniosek inspektora pracy związku zawodowego lub władzy szkolnej, wydaje zakaz przyjmowania lub ogranicza przyjmowanie do pracy młodocianych w tym przedsiębiorstwie w celach określonych w ust. 1.

5. Nie wolno zatrudniać młodocianych przy pracach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym (Dz. U. Nr 64, poz. 312), z wyjątkiem przypadków określonych w trybie przewidzianym w art. 15 ust. 2 ustawy.

6. Młodocianych zatrudnionych w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub odbycia wstępnego stażu pracy nie należy zatrudniać przy pracach nie związanych z nauką zawodu, przyuczaniem do określonej pracy lub z programem wstępnego stażu pracy.

§ 3. 1. Zakład pracy, zatrudniając młodocianego zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 zawiera z nim na piśmie umowę o naukę zawodu, przyuczenie do określonej pracy, odbycie wstępnego stażu pracy po ukończeniu nauki lub odbycie wstępnego stażu po ukończeniu przyuczenia do określonej pracy.

2. W razie nieukończenia przez młodocianego 16 roku życia umowa o naukę zawodu i o przyuczenie do określonej pracy powinna być podpisana również przez prawnego opiekuna młodocianego. Opiekun zamiast podpisania umowy może wyrazić zgodę na piśmie na jej zawarcie.

3. Umowa określona w ust. 1 powinna zawierać:

- 1) rodzaj nauki zawodu, zakres przyuczania do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy,

- 2) wysokość wynagrodzenia i warunki jego wypłacania,
- 3) czas trwania nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy.
- 4) stwierdzenie obowiązku dokształcania się.

Fonaditś w umowie powinno znajdować się stwierdzenie, że zasadnicze prawa i obowiązki pracownika reguluje układ zbiorowy pracy w budownictwie i obowiązujący w przedsiębiorstwie regulamin pracy, uwzględniający przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226).

4. Po ukończeniu przez młodocianego nauki zawodu lub przyuczania do określonej pracy zakład pracy zawiera z nim umowę o odbycie wstępnego stażu pracy, a po ukończeniu wstępnego stażu pracy — umowę o pracę.

§ 4. Nauczać zawodu lub przyuczać do określonej pracy może pracownik posiadający świadectwo mistrzowskie oraz w uzasadnionych przypadkach robotnik wykwalifikowany, posiadający co najmniej I grupę osobistego zaszeregowania oraz zdolności pedagogiczne, upoważniony na piśmie przez dyrektora przedsiębiorstwa do szkolenia. Upoważnienie powinno być tymczasowe i wydane na okres nie dłuższy niż 3 lata.

§ 5. Przedsiębiorstwo obowiązane jest:

- 1) wyznaczyć pracownika określonego w § 4, którego zadaniem będzie instruowanie i kierowanie pracą młodocianego według obowiązującego programu,
- 2) stale kontrolować zgodność z programem oraz przebieg nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy i usuwać niedociągnięcia w tym zakresie,
- 3) zaopatrzyć młodocianego w przewidzianą na danym stanowisku pracy odzież ochronną i roboczą oraz zapewnić mu inne świadczenia przysługujące na danym stanowisku pracy i kontrolować przestrzeganie obowiązku używania odzieży ochronnej i sprzętu ochrony osobistej w czasie pracy,
- 4) umożliwić młodocianemu punktualne i regularne uczęszczanie na dokształcanie zgodnie z trybem określonym w § 15,
- 5) kontrolować, czy młodociany regularnie uczęszcza na dokształcanie,
- 6) kierować młodocianego na okresowe badania lekarskie,
- 7) zaznajomić młodocianego z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy ze szczególnym uwzględnieniem przepisów obowiązujących na danym stanowisku pracy lub w danym zawodzie, z przepisami przeciwpożarowymi i innymi przepisami, mającymi na celu ochronę pracowników i mienia zakładu pracy, oraz wykonywać nadzór nad ścisłym przestrzeganiem tych przepisów przez młodocianego,
- 8) zaznajomić młodocianego z przepisami określającymi prawa i obowiązki pracownika, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dotyczących zatrudnienia młodocianych, a znajomość tych przepisów kontrolować na egzaminie,
- 9) przepisy, o których mowa w pkt 7 i 8, uwzględnić w programie nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy.

§ 6. 1. Młodociany podejmując zatrudnienie w przedsiębiorstwie w celu nauki zawodu lub przyuczania do określonej pracy obowiązany jest przedstawić:

- 1) świadectwo urodzenia lub inny dokument stwierdzający wiek młodocianego,
- 2) świadectwo lekarskie stwierdzające, że dany rodzaj zatrudnienia nie zagraża zdrowiu młodocianego,
- 3) świadectwo ukończenia 7 klas szkoły podstawowej.

2. W okresie przejściowym do 1961 r. w uzasadnionych przypadkach przedsiębiorstwo może zatrudnić w celu nauki zawodu młodocianych powyżej 16 lat, którzy nie posiadają świadectwa ukończenia 7 klas szkoły podstawowej, mają jednak ukończone nie mniej niż 5 klas, pod warunkiem przedstawienia dokumentu stwierdzającego dokształcanie się w podstawowej szkole dla dorosłych oraz uzyskania zgody właściwej władzy szkolnej.

3. Młodociany podejmujący pracę w przedsiębiorstwie w celu odbycia wstępnego stażu pracy, obowiązany jest przedstawić dokumenty określone w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz świadectwo ukończenia nauki zawodu lub przyuczania do określonej pracy.

§ 7. Młodociany zatrudniony w przedsiębiorstwie obowiązany jest:

- 1) pilnie uczyć się i wykonywać sumiennie powierzoną pracę oraz stosować się do poleceń i wskazówek przełożonych,
- 2) stosować się do obowiązujących w przedsiębiorstwie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych oraz innych przepisów mających na celu ochronę zdrowia i bezpieczeństwa pracy oraz ochronę mienia przedsiębiorstwa,
- 3) wykonywać systematycznie obowiązek dokształcania się,
- 4) poddawać się okresowym badaniom lekarskim w wyznaczonych terminach,
- 5) odnosić się z szacunkiem do przełożonych i okazywać koleżeński stosunek współtowarzyszom pracy,
- 6) przestrzegać regulaminu pracy i dyscypliny pracy.

§ 8. 1. Do okresu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy nie wlicza się faktycznych przerw w pracy, trwających jednorazowo dłużej niż 6 tygodni.

2. W razie rozwiązania umowy o pracę, w przypadkach określonych w art. 9 ustawy, przed ukończeniem II lub III roku nauki zawodu, czas odbytej nauki zawodu może być zaliczony w całości lub w części do okresu danego roku nauki zawodu przez przedsiębiorstwo, w którym młodociany podejmuje ponownie naukę zawodu, na podstawie opinii zakładowej komisji kwalifikacyjnej, wydanej po sprawdzeniu kwalifikacji pracownika, oraz przedstawionego zaświadczenia ukończenia I lub II roku nauki zawodu.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do młodocianych w okresie I roku nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i wstępnego stażu pracy, jeśli rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło z winy lub na prośbę młodocianego.

§ 9. Zasady zatrudniania pracowników, którzy osiągną pełnoletność przed ukończeniem nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i wstępnego stażu pracy, ustalą odrębne przepisy.

Nauka zawodu.

§ 10. 1. Nauka zawodu trwa 2 lub 3 lata zależnie od zawodu.

2. Przedsiębiorstwa mogą zatrudniać młodocianych w celu nauki zawodu w zawodach wymienionych w załączniku nr 1 do zarządzenia.

3. Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych opracuje programy w zawodach określonych w załączniku nr 1 do zarządzenia.

4. Do czasu ukazania się programów, o których mowa w ust. 3, program nauki zawodu ustalają przedsiębiorstwa na podstawie wytycznych określonych w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 11. 1. Nauka zawodu powinna odbywać się w miarę możliwości na specjalnie wyznaczonych przez przedsiębiorstwo budowach lub wydzielonych organizacyjnie obiektach na budowach dużych, zwanych dalej „budowami szkoleniowymi”. Na budowach szkoleniowych mogą przedsiębiorstwa również zatrudniać młodocianych w celu przyuczania do określonej pracy oraz w celu odbycia wstępnego stażu pracy.

2. Na budowie szkoleniowej podstawowe roboty budowlane powinny być w zasadzie wykonywane przez zgrupowanych na niej pracowników zatrudnionych w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub odbycia wstępnego stażu pracy.

3. Dyrektor przedsiębiorstwa powinien skierować na budowę szkoleniową kierownika budowy, personel techniczny oraz instruktorów zawodu wysoko wykwalifikowanych, posiadających długoletnie doświadczenie zawodowe i zdolności pedagogiczne, których zadaniem powinno być wyuczenie zawodu zatrudnionych w tym celu na tej budowie robotników, kierowanie pracą robotników zatrudnionych w celu odbycia wstępnego stażu pracy oraz dokształcanie zawodowe, organizowane w trybie § 15 ust. 3.

4. Przedsiębiorstwo, wyznaczając określoną budowę na budowę szkoleniową, powinno wziąć pod uwagę taki obiekt, którego termin oddania inwestorowi do użytku umożliwi prawidłowe zorganizowanie nauki zawodu oraz możliwość zapewnienia pełnego i systematycznego zaopatrzenia materiałowego i niezbędnego sprzętu do jego wykonania.

5. Przedsiębiorstwo może również zatrudniać młodocianych w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub odbycia wstępnego stażu pracy na innych budowach i w takich jednostkach usługowych, które zapewniają warunki określone w § 2 ust. 1.

§ 12. 1. Młodocianych zatrudnionych w celu nauki zawodu należy z reguły łączyć w brygady szkoleniowe o określonej specjalności.

2. Brygadą szkoleniową kieruje instruktor zawodu wyznaczony przez przedsiębiorstwo zgodnie z § 4 i zwolniony od normalnych obowiązków produkcyjnych.

3. Brygada szkoleniowa składa się z 7—12 robotników łącznie z instruktorem zawodu.

4. W przypadkach uzasadnionych można organizować indywidualną naukę zawodu.

5. Instruktor wyuczający zawodu indywidualnie może uczyć jednego lub dwóch młodocianych jednocześnie przy wykonywaniu swoich obowiązków wynikających z umowy o pracę.

Przyuczanie do określonej pracy.

§ 13. 1. Przyuczanie do określonej pracy trwa od 6 miesięcy do 1 roku.

2. Przedsiębiorstwa mogą przyjmować młodocianych w celu przyuczania do określonej pracy w rodzajach prac określonych w załączniku nr 2 do zarządzenia.

3. Na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczania do określonej pracy w specjalności innej niż określone zostały w załączniku nr 2 do zarządzenia dyrektor przedsiębiorstwa obowiązany jest uzyskać zgodę jednostki nadrzędnej

4. Młodocianych nie należy przyuczać do określonej pracy w zawodach lub rodzajach prac wymagających ukończenia szkoły zawodowej lub nauki zawodu, określonej w wykazie zawodów, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia.

5. Czas trwania i programy przyuczania do określonej pracy ustalają przedsiębiorstwa na podstawie wytycznych określonych w załączniku nr 3 do zarządzenia.

6. Program zatwierdza dyrektor przedsiębiorstwa.

7. Przyuczanie do określonej pracy może się odbywać w brygadach szkoleniowych lub indywidualnie zgodnie z przepisami określonymi w § 12.

Wstępny staż pracy.

§ 14. 1. Młodociani, którzy ukończyli naukę zawodu w przedsiębiorstwie albo zostali przyuczeni do określonej pracy, odbywają wstępny staż pracy.

2. Okres wstępnego stażu pracy wynosi 1 rok; dyrektor przedsiębiorstwa może zmniejszyć czas trwania wstępnego stażu pracy, nie mniej jednak niż do 6 miesięcy w przypadku widocznych pozytywnych wyników pracy młodocianego.

3. Programy wstępnego stażu pracy ustalają przedsiębiorstwa. Programy powinny być opracowane przy uwzględnieniu wymagań stawianych młodocianym, określonych w ust. 4.

4. Młodociani w okresie wstępnego stażu pracy powinni wykonywać: po ukończeniu nauki zawodu — prace wchodzące w zakres zadań robotnika kategorii II—I, a po przyuczeniu do określonej pracy — prace wchodzące w zakres zadań robotnika kategorii III—II, określonych w załączniku nr 10 do układu zbiorowego pracy w budownictwie z dnia 15 marca 1958 r. W jednostkach organizacyjnych wchodzących w skład przedsiębiorstwa, w których załącznik nr 10 nie obowiązuje, młodociani po ukończeniu nauki zawodu powinni wykonywać roboty wchodzące w zakres zadań robotnika kategorii V obowiązującego taryfikatora kwalifikacyjnego, a po przyuczeniu do określonej pracy — roboty wchodzące w zakres zadań robotnika kategorii III—IV.

Dokształcanie zawodowe.

§ 15. 1. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy lub w celu odbycia wstępnego stażu pracy po ukończeniu nauki zawodu albo po przyuczeniu do określonej pracy obowiązani są do dokształcania się.

2. Czas pracy młodocianego, czas i kierunek dokształcania się oraz zasady i tryb zaliczania czasu dokształcania do czasu pracy określają art. 12 i 13 ustawy.

3. Jeżeli w najbliższej szkole dokształcającej nie ma możliwości zorganizowania klasy o specjalności budowlanej, przedsiębiorstwo jest obowiązane do zorganizowania dokształcania zawodowego na miejscu pracy w wymiarze 6 godzin tygodniowo w zakresie przedmiotów zawodowych, dla grupy składającej się co najmniej z 10 uczniów, przez cały okres zatrudnienia młodocianych w celu określonym w ust. 1.

4. Młodociani niezależnie od dokształcania, o którym mowa w ust. 3, obowiązani są do uczęszczania do szkoły dokształcającej na przedmioty ogólnokształcące w wymiarze 12 godzin tygodniowo.

5. Przypadki, w których odległość od miejsca pracy lub miejsca zamieszkania pracowników młodocianych do szkoły dokształcającej oraz warunki komunikacyjne uniemożliwiają uczęszczanie do szkoły dokształcającej, ustala przedsiębiorstwo w porozumieniu z władzą szkolną.

6. Jeżeli liczba młodocianych zatrudnionych na budowie lub w jednostce organizacyjnej wchodzącej w skład przedsię-

biorstwa uniemożliwia zorganizowanie dokształcania zawodowego, o którym mowa w ust. 3, przedsiębiorstwo obowiązane jest do zorganizowania dla młodocianych kursu zawodowego z oderwaniem od pracy lub do skierowania ich w odpowiednim czasie do ośrodka w celu dokształcania zawodowego. W każdym II i III roku nauki zawodu powinien być zorganizowany odrębny kurs zawodowy w ilości godzin nie niższej, niż przewiduje program nauczania teoretycznego dla danego zawodu w odpowiednim roku nauki.

7. Młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu w trybie przewidzianym w § 6 ust. 2 obowiązani są do dokształcania się w szkołach podstawowych dla dorosłych oraz do dokształcania zawodowego, które może być organizowane łącznie z dokształcaniem podstawowym lub odrębnie zgodnie z przepisem określonym w ust. 3. Czas łączny dokształcania zawodowego i dokształcania w szkole ogólnokształcącej określi właściwa władza szkolna.

Egzamin.

§ 16. 1. Trzyletni okres nauki zawodu dzieli się na trzy odrębne okresy nauki, z których każdy okres stanowi pełny rok nauki. Dwuletni okres nauki zawodu dzieli się na dwa odrębne okresy nauki.

2. Po ukończeniu każdego okresu nauki zawodu młodociany obowiązany jest złożyć egzamin z praktycznej nauki zawodu oraz teoretycznego dokształcania zawodowego (jeżeli dokształcanie zawodowe organizowane jest przez przedsiębiorstwo) przed zakładową komisją kwalifikacyjną działającą w przedsiębiorstwie w trybie przewidzianym dla określenia kwalifikacji i kategorii zaszeregowania osobistego robotników, z zakresu objętego programem nauki dla danego roku nauki zawodu

3. Młodociany, który uczęszcza do szkoły dokształcającej zawodowej, składa egzamin tylko z praktycznej nauki zawodu przed zakładową komisją kwalifikacyjną, działającą w przedsiębiorstwie w trybie przewidzianym dla określenia kwalifikacji i kategorii zaszeregowania osobistego robotnika, z zakresu objętego programem nauki dla danego roku nauki zawodu.

4. Po złożeniu egzaminu z wynikiem pomyślnym młodociany otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu danego roku nauki zawodu, uprawniające go do kontynuowania nauki w następnym (wyższym) roku nauki zawodu lub odbycia wstępnego stażu pracy, jeżeli złożył egzamin po ostatnim roku nauki zawodu. Zaświadczenie o ukończeniu nauki zawodu w przedsiębiorstwie jest dokumentem uprawniającym młodocianego do przystąpienia do egzaminu końcowego i kwalifikacyjnego w szkole dokształcającej zawodowej, do której młodociany uczęszcza, jeżeli uchwałą rady pedagogicznej został do tego egzaminu dopuszczony.

5. Młodociany, który nie zdał egzaminu, obowiązany jest do powtarzania danego roku nauki zawodu.

6. Młodociany zatrudniony w celu nauki zawodu w przypadku określonym w § 15 ust. 7 nie może być egzaminowany w ostatnim roku nauki zawodu, jeżeli nie przedstawi świadectwa ukończenia 7 klas szkoły podstawowej.

7. Czas nauki zawodu młodocianego, nie kończącego nauki zawodu, posiadającego świadectwo ukończenia pierwszego roku nauki, może być uznany przez przedsiębiorstwo za ukończony okres przyuczania do określonej pracy; czas nauki zawodu młodocianego, posiadającego świadectwo ukończenia drugiego roku nauki, powinien być uznany przez przedsiębiorstwo za ukończony okres przyuczania do określonej pracy. Młodocianego, który nie ukończył pierwszego

roku nauki, należy zaliczać do robotników nie posiadających kwalifikacji.

§-17. 1. Młodociany po ukończeniu okresu przyuczania do określonej pracy obowiązany jest złożyć egzamin z praktycznego przyuczania oraz teoretycznego dokształcania zawodowego (jeżeli dokształcanie zawodowe organizowane jest przez przedsiębiorstwo) przed zakładową komisją kwalifikacyjną, działającą w przedsiębiorstwie w trybie przewidzianym dla określenia kwalifikacji i kategorii zaszeregowania osobistego robotników, z zakresu objętego programem przyuczania do określonej pracy.

2. Młodociany przyuczony do określonej pracy, który uczęszcza do szkoły dokształcającej zawodowej lub ogólnokształcającej, składa egzamin zgodnie z przepisem określonym w § 16 ust. 3 dla młodocianych zatrudnionych w celu nauki zawodu.

3. Młodociany po złożeniu egzaminu z wynikiem pomyślnym otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu przyuczania do określonej pracy i odbywa wstępny staż pracy.

4. Młodociany, który nie zdał egzaminu, obowiązany jest do powtarzania okresu przyuczania do określonej pracy.

5. Jeżeli młodociany po ukończeniu przyuczania do określonej pracy zostanie zatrudniony w celu nauki zawodu w tej samej lub pokrewnej specjalności, czas przyuczania do określonej pracy może być zaliczony jako ukończony I rok nauki zawodu.

§ 18. 1. Młodociany, który ukończył wstępny staż pracy, po nauce zawodu lub przyuczeniu do określonej pracy składa egzamin przed zakładową komisją kwalifikacyjną działającą w przedsiębiorstwie w trybie przewidzianym dla określenia kwalifikacji i kategorii zaszeregowania osobistego robotnika i otrzymuje zaświadczenie (wzór zaświadczenia: załącznik nr 4).

2. Zaświadczenie, stwierdzające kategorię osobistego zaszeregowania określoną w normalnym trybie kwalifikowania robotników, młodociany otrzymuje na podstawie wyniku egzaminacyjnego oraz przy spełnieniu odpowiednich wymagań obowiązującego taryfikatora.

Zasady wynagradzania młodocianych.

§ 19. 1. Młodocianym w okresie nauki zawodu w zakładzie pracy przysługuje:

- 1) do lat 16 — wynagrodzenie miesięczne w wysokości:

a) w I roku nauki zawodu	150 — 260 zł,
b) w II roku nauki zawodu	320 — 380 zł,
- 2) powyżej lat 16:

a) w I roku nauki zawodu wynagrodzenie miesięczne w wysokości	260 — 420 zł,
b) w II roku nauki zawodu wynagrodzenie miesięczne w wysokości	380 — 500 zł,
c) w III roku nauki zawodu wynagrodzenie godzinowe według IV kategorii płac (nie więcej niż 4 zł za godzinę).	

2. Młodocianym w II i III roku nauki zawodu wynagradzanym według czasowego systemu płac może być przyznana premia uznaniowa za jakościowe wyniki pracy w wysokości nie przekraczającej 25% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 20. Młodocianym w okresie przyuczania do określonej pracy przysługuje miesięczne wynagrodzenie:

- 1) do lat 16 — w wysokości 150 — 260 zł,
- 2) powyżej lat 16 — w wysokości 260 — 420 zł.

§ 21. 1. Młodocianym w okresie odbywania wstępnego stażu pracy po ukończeniu nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie godzinowe według IV kategorii płac, a po ukończeniu okresu przyuczania do określonej pracy — wynagrodzenie godzinowe według IV kategorii płac, nie więcej jednak niż 4 zł za godzinę.

2. W razie wynagradzania młodocianego w okresie wstępnego stażu pracy według systemu czasowego może być mu przyznana premia uznaniowa zgodnie z przepisem § 19 ust. 2.

§ 22. 1. Zatrudnienie młodocianych w akordzie jest dopuszczalne tylko w ostatnim roku nauki zawodu oraz w okresie odbywania wstępnego stażu pracy.

2. Wynagrodzenie młodocianych zatrudnionych w akordzie przy pracach wykonywanych w brygadzie jest obliczane według stawek godzinowych ich osobistego zaszeregowania ustalonego w § 19 ust. 1 i § 21 ust. 1.

3. Młodociani zatrudnieni w akordzie przy pracach wykonywanych indywidualnie mogą otrzymywać nadwyżkę akordową nie wyższą jednak od 50% wynagrodzenia wynikającego z godzinowej stawki płac ustalonej w § 19 ust. 1 i § 21 ust. 1.

4. Młodociani do ukończenia 16 roku życia nie mogą być zatrudnieni w akordzie.

5. Młodociani w okresie przyuczania do określonej pracy nie mogą być wynagradzani według akordowego systemu płac.

§ 23. 1. W razie powtarzania okresu nauki zawodu na skutek nienabycia przez młodocianego wymaganych na egzaminie kwalifikacji w ustalonym czasie, wynagrodzenie młodocianego pozostaje bez zmiany.

2. Wynagrodzenie młodocianego w okresie odbywania wstępnego stażu pracy nie może być niższe niż w ostatnim roku nauki zawodu.

§ 24. Młodociani w wieku powyżej lat 16, którzy ukończyli naukę zawodu lub zostali przyuczeni do określonej pracy i odbyli wstępny staż pracy, otrzymują wynagrodzenie według wykonywanej pracy na równi z robotnikami pełnoletnimi.

§ 25. 1. Doksztalcanie zawodowe młodocianego, odbywające się w szkole doksztalcającej zawodowej lub w szkoleniu teoretycznym organizowanym przez przedsiębiorstwo zgodnie z przepisami określonymi w § 15 ust. 3, wlicza się do czasu pracy i jest płatne. W przypadkach określonych w § 15 ust. 7 czas łączny doksztalcania zawodowego i ogólnokształcącego wliczany do czasu pracy młodocianego nie może przekraczać 18 godzin tygodniowo.

2. Wynagrodzenie za czas doksztalcania zawodowego przy miesięcznym systemie wynagradzania mieści się w tym wynagrodzeniu.

3. Przy godzinowym systemie wynagradzania młodocianemu za każdą godzinę doksztalcania zawodowego przysługuje wynagrodzenie według stawki płac osobistego zaszeregowania.

4. Za czas doksztalcania nie wliczany do czasu pracy wynagrodzenie nie przysługuje.

§ 26. Za każdą opuszczoną bez usprawiedliwienia godzinę pracy oraz za każdą opuszczoną bez usprawiedliwienia godzinę doksztalcania się wliczają do czasu pracy młodocianym, wynagradzanym według systemu miesięcznego, potrąca się:

- 1) 1/150 część miesięcznego wynagrodzenia w stosunku do młodocianych w wieku od 14 do 16 lat,
- 2) 1/200 część miesięcznego wynagrodzenia w stosunku do młodocianych w wieku powyżej 16 lat.

§ 27. W okresie pobierania przez młodocianego uczniowskich stawek płac określonych w § 19 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 lit. a) i b) oraz w § 20 naukę zawodu w pierwszym i drugim roku oraz przyuczenie do określonej pracy traktuje się w zakresie przepisów o zasiłkach rodzinnych i dodatkach do rent na równi z uczęszczaniem do szkół.

§ 28. W jednostkach organizacyjnych wchodzących w skład przedsiębiorstw budowlanych i budowlano-montażowych, w których nie obowiązują załączniki nr 1 i nr 10 do układu zbiorowego pracy w budownictwie, młodocianych należy wynagradzać według zasad określonych w uchwale nr 364 Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (Monitor Polski: Nr 78, poz. 453).

Przepisy końcowe.

§ 29. 1. Do zatrudnionych w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia:

- 1) młodocianych w wieku poniżej lat 16,
  - 2) młodocianych w wieku powyżej lat 16, którzy podjęli zatrudnienie po dniu wejścia w życie ustawy,
- stosuje się przepisy zarządzenia po uprzednim wypowiedzeniu dotychczasowych warunków pracy.

2. W stosunku do młodocianych w wieku powyżej 16 lat, zatrudnionych w przedsiębiorstwach w dniu wejścia w życie ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy dotyczące zasad nauki zawodu i przyuczania do pracy.

§ 30. Zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 sierpnia 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół przysposobienia zawodowego, rzemiosł budowlanych, zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 482) pozostaje w mocy.

§ 31. Wydatki związane z zatrudnieniem młodocianych w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy i doksztalcania zawodowego określonego w § 15 ust. 3 pokrywają przedsiębiorstwa budowlano-montażowe z własnego funduszu plac.

§ 32. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1959 r.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:
St. Pietrusiewicz

Załączniki do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 5 stycznia 1959 r. (poz. 34).

Załącznik nr 1.

TYMCZASOWY WYKAZ ZAWODÓW DLA MŁODOCIANYCH ZATRUDNIONYCH W CELU NAUKI ZAWODU

Lp.	Zawód	Czas nauki
1	Murarz — (tynkarz)	3 lata
2	Cieśla	3 "
3	Betoniarz — zbrojarz	2—3 "
4	Posadzkarz	2—3 "
5	Stolarz budowlany	3 "
6	Zdun	3 "
7	Malarz budowlany	3 "
8	Brukarz	2 "
9	Kowal	3 "
10	Operator średnich maszyn budowlanych	3 "
11	Monter w specjalnościach budowlanych (w zawodzie tym należy podać bliższe określenie specjalności właściwe w danej gałęzi pracy, np. izolacji, kanalizacji, urządzeń chłodniczych itp.)	3 "
12	Elektromonter (w zawodzie tym należy podać bliższe określenie specjalności) z wyjątkiem robót przy instalacji sieci wysokiego napięcia	3 "
13	Blacharz (w zawodzie tym należy podać bliższe określenie specjalności) z wyjątkiem robót dekarских	3 "

Załącznik nr 2.

TYMCZASOWY WYKAZ PRAC I STANOWISK PRACY DLA MŁODOCIANYCH ZATRUDNIONYCH W CELU PRZYUCZENIA DO OKREŚLONEJ PRACY

Lp.	Rodzaj lub stanowisko pracy	Okres szkolenia
1	Palacz kotłowy	1 rok
2	Szklarz budowlany	6—9 miesięcy
3	Betoniarz (do robót prostych)	6—9 "
4	Operator lekkiego sprzętu budowlanego	6—9 "

Załącznik nr 3.

WYTYCZNE PROGRAMOWE W SPRAWIE NAUKI ZAWODU I PRZYUCZANIA DO OKREŚLONEJ PRACY MŁODOCIANYCH ZATRUDNIONYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH BUDOWLANO-MONTAŻOWYCH

Część I.

1. Czas trwania nauki zawodu zależnie od specjalności dzieli się na dwa lub trzy odrębne okresy nauki, w których każdy okres trwa jeden rok. W przypadkach uzasadnionych czas nauki w I roku nauki zawodu może być skrócony do 6 miesięcy.

2. W pierwszym roku nauki młodociany zapoznaje się i wykonuje wszelkie prace pomocnicze w danym zawodzie, zaznajamia się i zdobywa umiejętności posługiwania się i konserwacji używanych narzędzi pracy i sprzętu, umiejętności rozpoznawania materiałów w zakresie wykonywanych robót, umiejętności dokonywania obmiaru i obliczeń najprostszych powierzchni i objętości.

3. W drugim roku nauki młodociany powinien nauczyć się:

- 1) samodzielnie wykonywać proste roboty rzemieślnicze lub nierzemieślnicze, lecz wymagające równorzędnych umiejętności praktycznych;
- 2) znajomości podstawowych cech materiałów w swoim zawodzie oraz wymiarów typowych wyrobów (elementów);
- 3) obsługi narzędzi zmechanizowanych i sprzętu w swoim zawodzie lub maszyn i urządzeń mechanicznych;
- 4) czytania rysunków technicznych w zakresie wykonywanych robót;
- 5) dokonywania obmiaru i obliczania ilości wykonywanych robót;
- 6) podstawowych warunków technicznych wykonywania robót;
- 7) obliczania ilości materiałów potrzebnych do wykonania robót oraz
- 8) jeżeli II rok jest ostatnim rokiem nauki — obliczania zapłaty za wykonaną pracę oraz organizacji stanowiska pracy.

4. W trzecim roku nauki młodociany powinien nauczyć się:

- 1) samodzielnie wykonywać wszelkie roboty wchodzące w zakres rzemiosła lub robót nierzemieślniczych, lecz wymagających równorzędnych umiejętności praktycznych;
- 2) posługiwania się przyrządami pomiarowymi;
- 3) samodzielnie rozpoznawać wady działania obsługiwanych maszyn i urządzeń mechanicznych oraz usuwać drobne uszkodzenia wchodzące w zakres konserwacji;
- 4) czytania rysunków technicznych i harmonogramów;
- 5) rozpoznawać cechy materiałów i urządzeń;
- 6) warunków technicznych oraz dopuszczalnych tolerancji lub odchyłeń;
- 7) dokonywania obmiaru, obliczeń, ilości wykonywanych robót i potrzebnych materiałów oraz rozliczania się z nich;
- 8) organizacji stanowiska pracy;
- 9) obliczania zapłaty za wykonaną pracę.

Część II.

1. Czas przyuczania do określonej pracy jest niepodzielnym okresem nauki.

2. W okresie przyuczania do określonej pracy młodociany zaznajamia się i zdobywa umiejętności samodzielnego wykonywania prostych robót wymaganych od pracownika na określonym stanowisku pracy, umiejętności obsługi lub posługiwania się i konserwacji używanych narzędzi pracy, sprzętu lub urządzeń mechanicznych, umiejętności rozpoznawania materiałów w zakresie wykonywanych robót, umiejętności dokonywania obmiaru i obliczania wykonywanych robót lub prostych powierzchni i objętości oraz obliczania zapłaty za wykonaną pracę.

Część III.

1. Program nauki zawodu lub przyuczania do określonej pracy powinien zawierać materiał dotyczący nauczania praktycznego i teoretycznego doksztalcania zawodowego w zakresie niezbędnym do wyuczenia w okresie 2 lub 3 lat zawodu rzemieślnika przygotowanego do pracy samodzielnej lub w zakresie niezbędnym do przyuczania do określonej pracy lub określonego stanowiska pracy w okresie od 6 miesięcy do 1 roku.

2. W razie łączenia dwu odrębnie dotychczas traktowanych specjalności należy opracować jednolity materiał nauczania łącząc problematykę obu specjalności w jedną logiczną całość.

3. W każdym opracowywanym programie należy przewidzieć zapoznanie ucznia z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy ze szczególnym uwzględnieniem przepisów obowiązujących na danym stanowisku pracy lub w danym zawodzie, z przepisami przeciwpożarowymi mającymi na celu ochronę pracowników i mienia zakładu pracy, z przepisami określającymi prawa i obowiązki pracownika ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dotyczących zatrudnienia młodocianych.

4. Program szkolenia powinien zawierać następujące elementy:

- 1) stronę tytułową programu,
- 2) uwagi wstępne,
- 3) charakterystykę absolwenta,
- 4) ogólny plan nauki zawodu lub przyuczania do określonej pracy,
- 5) opracowanie materiału nauczania I roku nauki zawodu lub okresu przyuczania do określonej pracy:
  - a) plan podziału materiału,
  - b) szczegółowe opracowanie materiału nauczania praktycznego,
  - c) szczegółowe opracowanie materiału nauczania teoretycznego doksztalcania zawodowego,
- 6) opracowanie materiału nauczania II roku nauki (jak wyżej),
- 7) opracowanie materiału nauczania III roku nauki (jak wyżej),
- 8) wskazówki metodyczne dla wykładowców i instruktorów zawodu,
- 9) podręczniki dla ucznia i literaturę posiłkową dla wykładowców,
- 10) wskazówki organizacyjne.

5. Strona tytułowa programu szkolenia powinna zawierać nazwę resortu, dla którego program został opracowany, tytuł oraz określenie zawodu lub rodzaj pracy, formę szkolenia, klauzulę zawierającą datę i miejsce (zakład pracy) opracowania.

6. W uwagach wstępnych należy podać okres i cel nauki oraz kryteria przyjmowania młodocianych, a więc wiek, wykształcenie ogólne, wymagania w zakresie sprawności fizycznej, zdrowia itp.

7. W charakterystyce absolwenta należy dokładnie określić zawód (przy nauce zawodu) lub określony rodzaj pracy bądź stanowisko pracy (w programach przyuczania do określonej pracy) oraz podać, co absolwent powinien umieć wykonać, co powinien znać i jakie powinien mieć wiadomości.

8. Ogólny plan szkolenia powinien być opracowany według niżej podanego wzorcowego układu tabelarycznego:

Okres szkolenia	Ilość dni praktycznej nauki zawodu	Ilość godzin teoretycznego doksztalcania zawodowego
I rok nauki zawodu lub okres przyuczania do określonej pracy		
II rok nauki		
III rok nauki		
R a z e m:		

Obliczając dni szkolenia praktycznego należy przyjąć 1 miesiąc za 25 dni szkolenia. Ilość dni praktycznej nauki zawodu, jak również ilość godzin doksztalcania zawodowego, powinna być stosowana w wymiarze niezbędnym dla wyuczenia robotnika w zakresie określonym w ust. 1.

9. Okres I roku nauki zawodu, o którym mowa w części I ust. 2, lub okres przyuczania do określonej pracy, o którym mowa w części II ust. 2, powinien mieć ułożony materiał nauczania według poniższego układu tabelarycznego:

Lp.	Tytuł tematu	Ilość dni praktycznej nauki zawodu	Ilość godzin teoretycznego kształcenia zawodowego
3.	np. Przygotowanie zapraw ręcznie i mechanicznie	52	14
4.	Wykonywanie murów grubych	160	32
5.	Wykonywanie izolacji pionowej i poziomej fundamentów	26	12
6.	Rapowanie ścian	32	8
7.			
8.			
Razem:			

Plan podziału materiału zawiera tytuły tematów, które powinny być z młodocianym przerobione praktycznie oraz pogłębione teoretycznie w kształceniu zawodowym, jeżeli młodociany nie może uczęszczać do szkoły kształcącej zawodowej. W tematycznym ujęciu nie można kierować się żadnymi zależnymi od siebie proporcjami w ustaleniu ilości dni praktycznej nauki i godzin teoretycznych, a wyłącznie należy wychodzić z założenia uwzględnienia potrzeb niezbędnych dla określonego procesu technologicznego oraz przekazania koniecznego zasobu wiadomości teoretycznych.

10. Szczegółowe opracowanie materiału praktycznej nauki zawodu lub przyuczenia do określonej pracy jest rozwinięciem tytułu tematu. Temat powinien być napisany zwięźle, jasno w formie tez. Tematy powinny się ze sobą logicznie wiązać i w miarę możliwości być ułożone zgodnie z następującymi po sobie fazami robót. Należy unikać bardziej szczegółowego rozbięcia czasu nauki, niż przewiduje plan podziału materiału (ust. 9).

11. Szczegółowe opracowanie materiału kształcenia teoretycznego należy wykonać według wytycznych określonych w ust. 9 oraz odpowiednio (w czasie) powiązać z tematyką praktycznego nauczania.

12. Forma opracowania materiału nauczania II i III roku nauki zawodu powinna być analogiczna jak w I roku (ust. 9 i 10). Tematyka natomiast określona w części I ust. 3 lub 4 powinna logicznie wiązać się i uzupełniać z tematyką roku poprzedniego w takim stopniu, ażeby absolwent odpowiadał warunkom podanym w charakterystyce określonej w ust. 7.

13. We wskazówkach metodycznych dla wykładowców i instruktorów zawodu należy omówić sposób przygotowywania się wykładowcy do lekcji, a szczególnie instruktora do zajęć praktycznych, oraz posiłkowania się pomocami naukowymi, przyrządami i narzędziami. Wskazówki metodyczne powinny być pomocą dla nauczyciela i zawierać konkretne wskazania co do realizacji programu. Szczególnie ważne wskazówki dla instruktorów w zakresie instruktażu, odbioru wykonywanej pracy, ugruntowania sprawności manualnej itp. powinny być dokładnie omówione.

14. Każdy program powinien wskazywać podręczniki, z jakich może korzystać młodociany (jeżeli odpowiadają programowi i są dostępne do nabycia). Mogą to być podręczniki szkolne, broszury techniczne, skrypty itp. Dla nauczyciela (instruktora) natomiast powinny być wymienione pozycje literatury technicznej, niezbędne dla prawidłowego nauczania.

15. We wskazówkach egzaminacyjnych należy orientacyjnie w każdym programie określić zakres, rodzaj i kierunek przede wszystkim egzaminu praktycznego dla II roku i odrębnie dla III roku nauki zawodu oraz egzaminu po przyuczeniu do określonej pracy. Egzamin po ukończeniu nauki zawodu lub przyuczeniu do określonej pracy powinien być sprawdzieniem nauczania praktycznego i kształcenia zawodowego w zakresie objętym całym programem i charakterystyką absolwenta, natomiast egzamin po I lub II roku nauki zawodu powinien obejmować tylko zakres zgodny z programem nauki danego roku. Egzamin nie może być formalnością, ale rzeczywistym sprawdzeniem wyniku przeprowadzonego szkolenia oraz zdobytego zasobu wiedzy i umiejętności przez młodocianego.

Załącznik nr 4.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . . urodzon . . . . . dnia . . . . . 19 . . . r.
 w . . . . . „ powiat . . . . . odbył wstępny staż pracy w okresie od . . . . .
 do . . . . . 19 . . . r. w zakładzie . . . . .
 (nazwa zakładu pracy)

w zawodzie (na stanowisku) . . . . . Dnia . . . . . 19 . . . r. złożył . . . . . egzamin przed Zakładową Komisją Kwalifikacyjną, powołaną zgodnie z przepisami zawartymi w zarządzeniu Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 5 stycznia 1959 r. w sprawie zatrudniania młodocianych w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (Monitor Polski Nr 9, poz. 34).

Nr . . . . .
 „ dnia . . . . . 19 . . . r.

Przewodniczący i członkowie Komisji Kwalifikacyjnej:

Dyrektor